

## I. DISPOSICIONS GENERALS

### CAP DE L'ESTAT

**11776** *Llei orgànica 1/2024, de 10 de juny, d'amnistia per a la normalització institucional, política i social a Catalunya.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.  
Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono:

#### PREÀMBUL

I

Qualsevol amnistia es concep com una figura jurídica dirigida a exceptuar l'aplicació de normes plenament vigents, quan els actes que hagin estat declarats o estiguin tipificats com a delictes o determinants de qualsevol altre tipus de responsabilitat s'han produït en un context concret.

Aquesta facultat legislativa es configura en l'ordenament com un mitjà adequat per abordar circumstàncies polítiques excepcionals que, en el si d'un Estat de dret, persegueix la consecució d'un interès general, com pot ser la necessitat de superar i canalitzar conflictes polítics i socials arrelats, a la recerca de la millora de la convivència i la cohesió social, així com d'una integració de les diverses sensibilitats polítiques.

És, per tant, una institució que articula una decisió política mitjançant una llei aprovada pel Parlament com a expressió del paper atorgat per la Constitució a les Corts Generals, que s'erigeixen en l'òrgan encarregat de representar la sobirania popular en els poders constituïts i configurar lliurement la voluntat general a través de l'exercici de la potestat legislativa per les vies preestablertes.

L'amnistia s'ha utilitzat en nombroses ocasions en la nostra tradició jurídica. No és una via nova, ja que té nombrosos precedents a Espanya. El més important, però no l'únic, és la Llei d'amnistia de 1977 (Llei 46/1977, de 15 d'octubre).

A més, es reconeix en l'ordre constitucional de bona part dels països del nostre entorn geogràfic i d'influència jurídica. Així, està prevista expressament en els textos constitucionals d'Itàlia, França o Portugal, que han aplicat aquesta mesura en diverses ocasions, i la més recent és la Llei 38-A/2023, de 2 d'agost, de Portugal, que amnistia tots els joves de setze a trenta anys per la comissió de determinats delictes, amb motiu de la visita del papa Francesc al país esmentat.

També hi ha altres normes constitucionals de països europeus que, si bé no esmenten expressament l'amnistia, com en el cas d'Alemanya, Bèlgica, Irlanda o Suècia, això no ha impedit que se n'afirmi la constitucionalitat. Des de la Segona Guerra Mundial s'ha promulgat més de mig centenar d'aquestes lleis en els països esmentats, i la mateixa doctrina considera que una amnistia és aplicable a l'Estat constitucional en circumstàncies de crisi política especial.

Des de la perspectiva del dret de la Unió Europea, la institució de l'amnistia està homologada perfectament. En aquest sentit, destaquen, per exemple, la Decisió marc del Consell, de 13 de juny de 2002, relativa a l'ordre de detenció europea i als procediments de lliurament entre estats membres, l'article 3 de la qual preveu que, quan el delictes estigui cobert per l'amnistia a l'Estat membre d'execució, s'ha de denegar l'ordre de detenció europea. Més recentment, també l'Acord de comerç i cooperació entre la Unió

Europea i la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica, per una part, i el Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord, l'article 600 del qual conté una previsió similar a l'esmentada anteriorment.

Coherentment, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea, a la Sentència de 29 d'abril de 2021, dictada en l'assumpte C-665/20 PPU, no solament reconeix la possibilitat de l'existència d'amnisties, sinó que, a més, estableix que aquesta «té per finalitat desposseir del seu caràcter delictiu els fets als quals s'aplica, de tal manera que el delicte ja no pugui donar lloc a l'exercici d'accions penals i, en cas que ja s'hagi imposat una condemna, que es posi fi a la seva execució implica, per tant, en principi, que la sanció imposada ja no es pugui executar». I més recentment, a la Sentència de 16 de desembre de 2021, dictada en l'assumpte C-203/20, el mateix Tribunal ha establert la possibilitat d'arxivar diligències penals i de posar fi a les penes, basant-se en resolucions judicials dictades a l'empara d'una amnistia resultant d'un procediment d'índole legislativa.

En aquesta mateixa línia, el Tribunal Europeu de Drets Humans ha reconegut la validesa i l'oportunitat política de l'amnistia, i ha fixat com a límit les violacions greus dels drets humans, ja que es tracta de fets que no poden quedar al marge de l'obligació dels estats d'enjudiciar-los i sancionar-los (entre d'altres, la Sentència de 27 de maig de 2014 de la Gran Sala, dictada en el cas Marguš contra Croàcia).

I, per la seva part, tant el Consell d'Europa com la Comissió Europea per a la Democràcia, mitjançant el dret (Comissió de Venècia), també han deixat clara la validesa de mesures com l'amnistia i la seva compatibilitat amb les decisions judicials, tant a la Recomanació CM/Rec (2010)12 com a l'Opinió 710/2012 CDL-AD (2013) 009, emesa en la sessió plenària del 8 i 9 de març de l'any 2013.

## II

Aquesta Llei orgànica amnistia els actes que hagin estat declarats o estiguin tipificats com a delictes o com a conductes determinants de responsabilitat administrativa o comptable, vinculats a la consulta celebrada a Catalunya el 9 de novembre de 2014 i al referèndum de l'1 d'octubre de 2017 (declarats tots dos inconstitucionals a les sentències del Tribunal Constitucional 31/2015, de 25 de febrer, i 114/2017, de 17 d'octubre), que s'hagin fet entre l'1 de novembre de 2011, quan es van començar a desenvolupar els fets del procés independentista, i el 13 de novembre de 2023. L'amnistia abraça no solament l'organització i la celebració de la consulta i del referèndum, sinó també altres possibles il·lícits que hi tenen una connexió profunda, com poden ser, a tall d'exemple, els actes preparatoris, les diferents accions de protesta per permetre'n la celebració o mostrar oposició al processament o a la condemna dels seus responsables, incloent-hi també l'assistència, la col·laboració, l'assessorament o la representació de qualsevol mena, la protecció i la seguretat als responsables, així com tots els actes objecte d'aquesta Llei que acrediten una tensió política, social i institucional que aquesta norma aspira a resoldre d'acord amb les facultats que la Constitució confereix a les Corts Generals.

Els fets emmarcats en el denominat procés independentista, impulsat per les forces polítiques al capdavant de les institucions de la Generalitat de Catalunya (el president, el Parlament i el Govern) i amb el suport de part de la societat civil, així com els representants polítics al capdavant d'un bon nombre dels ajuntaments de Catalunya, van tenir com a precedent el debat intens sobre el futur polític de Catalunya obert arran de la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny. A més, van desembocar en una sèrie de mobilitzacions intenses i sostingudes en el temps, així com en majories parlamentàries independentistes.

Aquests fets van comportar una tensió institucional que va donar lloc a la intervenció de la justícia i una tensió social i política que va provocar la desafecció d'una part substancial de la societat catalana envers les institucions estatals, que encara no ha desaparegut i que és revifada de manera recurrent quan es manifesten les múltiples conseqüències legals que segueixen tenint, especialment en l'àmbit penal.

Durant els últims temps, les Corts Generals han tingut un paper preponderant a l'hora de configurar la resposta de la sobirania popular a aquest procés independentista. Un paper que aquesta Llei orgànica referma pel fet de reconèixer-ne la competència i la legitimitat per fer una avaluació de la situació política i promoure una sèrie de solucions que s'han d'oferir en cada context, d'acord amb l'interès general.

Així, amb aquesta Llei orgànica d'amnistia, les Corts Generals acudeixen de nou a un mecanisme constitucional que reforça l'Estat de dret per donar una resposta adequada més de deu anys després del començament del procés independentista, quan ja s'han superat els moments més acusats de la crisi i toca establir les bases per garantir la convivència amb vista al futur. D'aquesta manera, en assumir les Corts Generals aquesta decisió de política legislativa, no solament no envaeixen altres espais, sinó que, ben al contrari i en ús de les seves competències, assumeixen la millor via de les possibles per abordar, des de la política, un conflicte polític.

L'aprovació d'aquesta Llei orgànica s'entén, per tant, com un pas necessari per superar les tensions esmentades i eliminar algunes de les circumstàncies que provoquen la desafecció que manté allunyada de les institucions estatals una part de la població. Unes conseqüències, a més, que es podrien agreujar en els propers anys a mesura que se substanciïn procediments judicials que afecten no solament els líders d'aquell procés (que són els menys), sinó també els múltiples casos de ciutadans i fins i tot empleats públics que exerceixen funcions essencials en l'Administració autonòmica i local i el processament i l'eventual condemna i inhabilitació dels quals produirien un trastorn greu en el funcionament dels serveis en la vida diària dels seus veïns i, en definitiva, en la convivència social. Així, doncs, la consecució de l'objectiu d'aquesta norma demana finalitzar l'execució de les condemnes i els processos judicials que afecten totes les persones, sense excepció, que van participar en el procés independentista.

Amb l'aprovació d'aquesta Llei orgànica, per tant, el que el legislador pretén és exceptuar l'aplicació de normes vigents a uns fets esdevinguts en el context del procés independentista català en nom de l'interès general, consistent a garantir la convivència dins de l'Estat de dret, i generar un context social, polític i institucional que fomenti l'estabilitat econòmica i el progrés cultural i social tant de Catalunya com del conjunt d'Espanya, servint al mateix temps de base per a la superació d'un conflicte polític.

A més, i en relació directa amb això, s'ha de tenir present que en el nostre ordenament constitucional no té cabuda un model de democràcia militant, això és, un model en el qual s'imposi no ja el respecte, sinó l'adhesió positiva a l'ordenament. Les metes a perseguir dins del marc constitucional són plurals. No obstant això, tots els camins han de transitar dins de l'ordenament jurídic nacional i internacional.

Així, aquesta amnistia no es pot interpretar com un allunyament del nostre marc legal. Ben al contrari, és una eina que l'enforteix i mira cap al futur, i fa tornar al debat parlamentari les divisions que segueixen tibant les costures de la societat, mitjançant una renúncia a l'exercici del *ius puniendi* per raons d'utilitat social que es fonamenta en la consecució d'un interès superior: la convivència democràtica.

Aquesta Llei orgànica és un pas més en un camí difícil, però a la vegada valent i reconciliador; una demostració de respecte a la ciutadania i del fet que l'aplicació de la legalitat és necessària, però, a vegades, no és suficient per resoldre un conflicte polític sostingut en el temps. Per tant, aquesta amnistia constitueix una decisió política adoptada sota el principi de justícia entenent que els instruments amb què compta un Estat de dret no són, ni han de ser, inamovibles, atès que és el dret el que està al servei de la societat i no al contrari, i que, per tant, aquest ha de tenir la capacitat d'actualitzar-se adaptant-se al context de cada moment.

### III

El context jurídic i polític en què s'aprova aquesta amnistia és molt diferent d'aquell en què es van aprovar les dues últimes normes que van implementar aquesta mesura al nostre país: el Reial decret llei 10/1976, de 30 de juliol, sobre amnistia, i la Llei 46/1977,

de 15 d'octubre, d'amnistia. En aquell moment, formaven part del conjunt d'actes amb els quals es pretenia posar fi a una llarga dictadura per iniciar la construcció d'un Estat social i democràtic de dret en el marc de la Unió Europea, presidit pel reconeixement d'un ampli elenc de drets fonamentals i per la divisió de poders. Avui, l'any 2023, Espanya es caracteritza pel fet de ser una democràcia i un Estat de dret, en què el principi de legalitat, el principi democràtic i el respecte als drets fonamentals es configuren com a pilars essencials.

Des de l'any 1978, Espanya disposa d'un text constitucional homologable al dels països del nostre entorn, que garanteix els drets fonamentals considerats individualment i preserva els drets ideològics i polítics de tothom, i que estableix per als poders públics l'obligació d'interpretar les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats de conformitat amb la Declaració universal de drets humans i els tractats i acords internacionals ratificats, tal com reconeix la mateixa Constitució.

D'acord amb aquest marc, una llei d'amnistia solament es pot fonamentar en la solidesa del sistema democràtic, que demostra així la seva capacitat de conciliació a través d'un acte sobirà de les Corts Generals, la legitimitat del qual troba fonament en dos pilars d'una naturalesa diferent: d'una banda, la constitucionalitat de la mesura i, de l'altra, la necessitat d'abordar una situació excepcional en pro de l'interès general, apostant per un futur d'entesa, diàleg i negociació entre les diferents sensibilitats polítiques, ideològiques i nacionals. Una societat que pretén avançar des d'un punt de vista democràtic ha de tenir la capacitat d'afavorir i ubicar entre les seves prioritats la convivència, el diàleg, el respecte i l'eventual entesa entre les diferents posicions i reivindicacions polítiques democràtiques.

I és que, en coherència amb el Conveni europeu de drets humans i amb la Carta europea de drets fonamentals, és necessari recordar que la Constitució espanyola de 1978 consagra el pluralisme polític com un dels valors superiors del nostre ordenament jurídic (article 1), configura els partits polítics com a via d'expressió de la voluntat popular i com a instrument fonamental per a la participació política (article 6), proclama el principi de legalitat, la seguretat jurídica i la interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics (article 9) i garanteix el dret fonamental a la llibertat ideològica (article 16), així com els drets a la llibertat d'expressió i d'informació (article 20), el dret de reunió i manifestació pacífica i sense armes (article 21) i el dret d'associació (article 22). A partir d'aquests pressupòsits, es dona una articulació adequada amb els principis i valors superiors del text constitucional, especialment tenint en compte que la Constitució de 1978 s'integra en la tradició liberaldemocràtica que ha donat a llum els estats socials i democràtics de dret contemporanis. Això exigeix que valors com el pluralisme polític, la justícia i la igualtat presideixin el fonament, la finalitat, l'àmbit i les condicions d'una llei d'amnistia.

Aquest és el marc jurídic general en què es concep aquesta llei d'amnistia, en l'entesa clara que, si bé no hi ha democràcia fora de l'Estat de dret, és necessari crear les condicions perquè la política, el diàleg i les vies parlamentàries siguin els protagonistes en la recerca de solucions d'una qüestió política amb una presència recurrent en la nostra història. Es tracta, doncs, d'utilitzar tots els instruments que estiguin a les mans de l'Estat per procurar la normalització institucional després d'un període de pertorbació greu, així com seguir afavorint el diàleg, l'entesa i la convivència. Aquest procés està inspirat, a més, per la interpretació que ofereix el Tribunal Constitucional sobre les obligacions polítiques dels poders públics en dir que «la Constitució no aborda ni pot abordar expressament tots els problemes que es poden suscitar en l'ordre constitucional [...]. Per això, els poders públics i molt especialment els poders territorials que formen el nostre Estat autonòmic són els qui estan cridats a resoldre mitjançant el diàleg i la cooperació els problemes que es desenvolupen en aquest àmbit» (Sentència 42/2014, de 24 de març).

## IV

La constitucionalitat de l'amnistia, la va declarar el Tribunal Constitucional, a la Sentència 147/1986, de 25 de novembre, a propòsit precisament de l'aplicació de la Llei 46/1977. En aquest pronunciament, s'hi afirma taxativament que «no hi ha restricció constitucional directa sobre aquesta matèria».

La Constitució no prohibeix la institució jurídica de l'amnistia, sinó solament una manifestació concreta del dret de gràcia, com són els indults generals, que tenen una naturalesa jurídica molt diferent de la que és pròpia d'una llei orgànica d'amnistia, ja que l'indult és una prerrogativa del poder executiu. La mateixa Sentència 147/1986 abunda en aquesta qüestió en afirmar que «és erroni raonar sobre l'indult i l'amnistia com a figures la diferència de les quals és merament quantitativa, ja que es troben entre si en una relació de diferenciació qualitativa».

Sembla raonable entendre que el constituent de 1978 no va prohibir la institució de l'amnistia perquè, entre altres raons, això hauria implicat la derogació del ja esmentat Reial decret llei 10/1976, de 30 de juliol, i de la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, que van constituir el punt de partida del pacte constitucional i sense les quals no hauria estat possible la Transició democràtica ni l'ampli consens parlamentari i social que van avalar i van fer possible que la Constitució espanyola de 1978 veiés la llum. Aquesta circumstància es revela evident en la jurisprudència, atès que el Tribunal Suprem ha afirmat de manera taxativa que la Llei 46/1977 és «una llei vigent l'eventual derogació de la qual correspondria, en exclusiva, al Parlament» (Sentència 101/2012, de 27 de febrer).

Tot això ens permet inferir que l'amnistia, lluny de ser una figura inconstitucional, forma part del pacte fundacional de la democràcia espanyola i es presenta com una facultat de les Corts Generals, en les quals està representat tot el poble espanyol, titular de la sobirania nacional. D'aquesta manera, a qui està legitimat per tipificar o destipificar una conducta determinada se li reconeix, en conseqüència lògica, la facultat d'amnistiar aquests mateixos fets sense altres límits que els que dimanin directament de la Constitució.

Cal subratllar que l'amnistia no afecta el principi de separació de poders ni l'exclusivitat de la jurisdicció que preveu l'article 117 de la Constitució perquè, com diu el mateix text, el poder judicial està sotmès a l'imperi de la llei i és precisament una llei amb valor d'orgànica la que, dins dels paràmetres abans exposats, preveu els supòsits d'exempció de la responsabilitat, i correspon als jutges i tribunals, així com al Tribunal de Comptes o a les autoritats administratives que segueixin o hagin seguit les diligències, els processos, els expedients i les causes que afectin els actes amnistiats, la seva aplicació a cada cas concret.

Això és així tal com s'ha anat reconeixent implícitament en el nostre ordenament jurídic, que, amb normalitat, incorpora en diferents preceptes la figura de l'amnistia.

Entre la legislació estatal cal destacar, per exemple, l'article 666.4a del Reial decret de 14 de setembre de 1882, pel qual s'aprova la Llei d'enjudiciament criminal, on es preveu l'amnistia com una de les causes que obliguen al sobreseïment. També, tota una sèrie de normes que s'han aprovat des dels anys 80, com ara (i) l'article 16 del Reial decret 796/2005, d'1 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament general de règim disciplinari del personal al servei de l'Administració de justícia; (ii) l'article 163 del Reial decret 1608/2005, de 30 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament orgànic del cos de secretaris judicials; (iii) l'article 108 del Reial decret 429/1988, de 29 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament orgànic del cos de secretaris judicials; (iv) l'article 88 del Reial decret 2003/1986, de 19 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament orgànic dels cossos oficials, auxiliars i agents de l'Administració de justícia, i (v) l'article 19 del Reial decret 33/1986, de 10 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de règim disciplinari dels funcionaris de l'Administració de l'Estat, en els quals es preveu que la responsabilitat disciplinària dels integrants d'aquests cossos es pot extingir, entre altres causes, per l'amnistia. O l'exposició de motius i l'article 2 de la més recent Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica, on es reconeix que la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia, forma part de les lleis plenament vigents de l'Estat espanyol.

A la normativa autonòmica també trobem referències a l'amnistia com a causa d'extinció de la responsabilitat disciplinària en normes aprovades des dels anys 90, per exemple, (i) l'article 144 del Decret legislatiu 1/2020, de 22 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de policia del País Basc; (ii) l'article 57.4 de la Llei foral 8/2007, de 23 de març, de les policies de Navarra; (iii) l'article 89.1 de la Llei 6/1989, de 6 de juliol, de la funció pública basca; (iv) l'article 64 de la Llei 6/2005, de 3 de juny, de coordinació de les policies locals de les Illes Balears; (v) l'article 78.1 de la Llei del Parlament de Catalunya 10/1994, d'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat, o (vi) l'article 58.1 de la Llei del Parlament de Catalunya 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals.

Finalment, cal destacar que l'amnistia es preveu en més de trenta acords internacionals subscrits per Espanya en matèria de trasllat de persones condemnades o extradicions, més de vint dels quals tenen rang de tractat o conveni internacional, la qual cosa implica una revisió prèvia sobre la seva plena constitucionalitat.

## V

El Tribunal Constitucional no solament ha deixat clara la constitucionalitat de les lleis d'amnistia amb caràcter general, sinó que, en ocasió de l'amnistia aprovada el 1977, ha establert els requisits perquè una llei d'aquestes característiques pugui ser vàlida en el nostre ordenament jurídic. En aquest sentit, ha insistit que aquest tipus de normes, com la resta de l'ordenament jurídic, s'han d'ajustar als principis constitucionals (sentències 28/1982, de 26 de maig; 63/1983, de 20 de juliol; 116/1987, de 7 de juliol, entre d'altres).

En aquest mateix sentit, cal destacar que el Consell d'Estat, la comesa del qual també és l'examen de la constitucionalitat dels projectes de disposicions generals, en el Dictamen 895/2005, emès en ocasió de la tramitació del ja esmentat Reial decret 796/2005, pel qual s'aprova el Reglament disciplinari del personal al servei de l'Administració de justícia, no va efectuar cap retret a la inclusió de l'amnistia com a causa d'extinció de la responsabilitat disciplinària (article 16).

Doncs bé, declarada la seva constitucionalitat, només cal entendre aquesta opció legislativa en el marc de les lleis singulars, respecte de les quals el Tribunal Constitucional n'ha anat sostenint l'excepcionalitat, però també la conformitat amb el text constitucional en afirmar que «el dogma de la generalitat de la llei no és un obstacle insalvable que impedeixi al legislador dictar, amb valor de llei, preceptes específics per a supòsits únics o subjectes concrets» (Sentència 166/1986, de 19 de desembre). Aquesta jurisprudència s'ha mantingut en el temps i, dècades després, el nostre intèrpret suprem ha seguit afirmant que «el concepte de llei present a la Constitució no impedeix l'existència de lleis singulars» (Sentència 129/2013, de 4 de juny).

Ara bé, la regulació *ad casum* que comporta qualsevol llei singular només supera el cànon constitucional d'igualtat quan es tracta de normes «dictades en atenció a un supòsit de fet concret i singular, el contingut i l'eficàcia de les quals s'esgota en l'adopció i l'execució de la mesura presa pel legislador davant aquest supòsit de fet, aïllat a la llei singular» (Sentència del Tribunal Constitucional 129/2013, de 4 de juny). Aquest és precisament el paràmetre de constitucionalitat que compleix aquesta Llei orgànica d'amnistia, atès que els seus objecte i àmbit es dirigeixen a un grup concret de destinataris i el seu contingut s'esgota en l'adopció de la mesura per a un supòsit de fet singular, en aquest cas, el conjunt d'actes vinculats, de diverses formes, al ja esmentat procés independentista, que queden delimitats materialment i temporalment.

En efecte, el principi d'igualtat no implica la necessitat de donar un abast universal als efectes de l'amnistia, sinó al fet que no hi hagi discriminacions entre persones que estiguin compreses en el supòsit habilitador de la norma (en aquest cas, els actes determinants de diferents tipus de responsabilitat en relació amb el procés independentista). I això, perquè, com ha deixat clar el màxim intèrpret de la Constitució, el principi d'igualtat s'ha d'aplicar quan hi hagi «identitat substancial de les situacions jurídiques», sense que es pugui «fer comparació [...] entre situacions jurídiques que a

l'origen no han estat equiparades per les mateixes normes que les creen» (Sentència 194/1999, de 25 d'octubre), atenent per a això el principi de justificació i raonabilitat (sentències 62/1982, de 15 d'octubre; 112/1996, de 24 de juny; 102/1999, de 31 de maig). Aquesta Llei orgànica respecta, per tant, el principi d'igualtat en la mesura que l'àmbit d'aplicació s'identifica de manera objectiva i justificada, d'acord amb valors constitucionals, i sense que arbitràriament se n'excloguin supòsits amb una identitat substancial.

Emmarcada aquesta Llei orgànica d'amnistia en la categoria de llei singular i definida la situació excepcional a què pretén donar resposta, s'inspira, com no pot ser d'una altra manera, en els principis de raonabilitat, proporcionalitat i adequació.

La raonabilitat d'aquesta Llei es vincula a la justificació objectiva i raonable de la seva singularitat, que s'emmarca en la necessitat de superar, com ja s'ha posat de manifest, la situació d'alta tensió política que va viure la societat catalana de manera especialment intensa des de finals de 2011. Així, es consagra legalment la voluntat d'avançar en el camí del diàleg polític i social necessari per a la cohesió i el progrés de la societat catalana, entenent que el reforç de la convivència justifica aquesta Llei d'amnistia, que significa un punt d'inflexió, amb la finalitat de superar obstacles i millorar la convivència avançant cap a la plena normalització d'una societat plural que aborda els debats principals sobre el seu futur mitjançant el diàleg, la negociació, i els acords democràtics. D'aquesta manera, es fa tornar la resolució del conflicte polític a les vies de la discussió política.

La proporcionalitat de la Llei deriva de la concreció de l'elenc d'actes que hagin estat declarats o estiguin tipificats com a delictes i conductes que s'amnistien i de la seva vinculació necessària amb els actes fets en un període de temps delimitat per la Llei. D'aquesta manera, s'eludeix una referència genèrica i imprecisa i s'evita que l'amnistia pugui abraçar un altre tipus d'actes no connectats directament amb el procés independentista i les conseqüències d'aquest, l'exoneració dels quals no tindria cabuda dins del fonament sobre el qual s'erigeix aquesta mesura.

Tot això connecta amb el principi d'adequació i amb la finalitat que pretén la norma, vinculada al manament d'optimització que deriva de l'article 9 de la Constitució i que es dirigeix a tots els poders públics, però particularment al legislador, que és qui configura els tipus penals, qui els deroga i qui aprova, com és el cas, una llei d'amnistia amb una finalitat legítima i constitucional. Aquesta finalitat, a més, a causa de la seva naturalesa jurídica o de la diversitat de situacions processals vigents en el moment de la promulgació d'aquesta norma, no es podria aconseguir amb un altre tipus de figures legals com ara la concessió d'indults o la reforma del Codi penal.

D'altra banda, el caràcter de llei singular que exceptua l'aplicació de normes vigents als fets esdevinguts en un context determinat en nom de l'interès general ha de comportar que els òrgans judicials que estiguin coneixent del procediment en el moment de l'aprovació d'aquesta Llei alcin immediatament les mesures restrictives de drets que s'hagin adoptat, fins i tot en els casos en què es produeixi una eventual suspensió del procediment judicial. Això és així perquè qualsevol limitació de l'exercici dels drets i les llibertats ha de respectar sempre els requisits que estableixen el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals, la Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea i la Constitució espanyola, amb la garantia d'una base legal sòlida per a les restriccions als drets i a les llibertats.

Aquesta previsió és coherent amb el règim establert per a la qüestió d'inconstitucionalitat de l'article 163 de la Constitució i per a la qüestió prejudicial de l'article 267 del Tractat de funcionament de la Unió Europea. I, a més, s'ha de recordar que l'eventual plantejament dels mecanismes regulats en aquests preceptes no afecta la vigència o l'eficàcia de les lleis.

És, per tant, la força normativa dels drets la que obliga, de conformitat amb el principi de legalitat, que el manteniment de qualsevol mesura restrictiva de drets acordada pels òrgans judicials hagi de tenir, en tot moment –i, per tant, també durant la litispendència, si s'escau, dels procediments esmentats–, el sosteniment legal degut.

En conclusió, aquesta Llei cerca proporcionar seguretat jurídica, el respecte pel principi de legalitat i un marc legal per a la protecció imparcial dels drets fonamentals, tenint en compte les recomanacions de la Comissió de Venècia, que, a la seva Opinió de 2013, emfasitzava la importància de mantenir una distinció clara entre el poder legislatiu i el judicial en la implementació de l'amnistia, i assegurar el respecte per l'autonomia judicial i pels principis democràtics.

## VI

Aquesta Llei consta de 16 articles, dividits en tres títols i tres disposicions finals.

El títol I delimita l'àmbit objectiu de l'amnistia. A aquests efectes, primer descriu els actes tipificats com a delicte o determinants de responsabilitat administrativa o comptable executats en el context del procés independentista català i vinculats, d'una manera o d'una altra, a la consulta del 9 de novembre de 2014 i al referèndum de l'1 d'octubre de 2017, declarats tots dos inconstitucionals, que queden exonerats, i delimita el marc temporal en què s'han d'haver produït des de l'1 de novembre de 2011 fins al 13 de novembre de 2023.

Després identifica els actes delictius als quals, en tot cas, no és aplicable aquesta amnistia, entenent que no tot fet ni delicte pot ni mereix ser amnistiat.

Aquesta aproximació, que en tot cas és abstracta, ja que en cap cas no implica una valoració sobre l'existència de fets susceptibles de ser incardinats en cadascuna de les exclusions esmentades, és imprescindible de conformitat amb el que assenyala la Comissió de Venècia del Consell d'Europa a l'Opinió d'11 de març de 2013, adoptada en la 94a sessió plenària. Així, doncs, correspon al poder legislatiu l'establiment dels criteris per ser beneficiat per l'amnistia i correspon al poder judicial identificar les persones concretes compreses en l'àmbit d'aplicació establert pel legislador.

Sobre aquest punt, cal assenyalar que la identificació abstracta de determinades exclusions és un requisit necessari perquè aquesta norma s'incardini plenament en els estàndards internacionals sobre els actes inamnistiables que s'han anat configurant a través de la jurisprudència internacional, especialment europea, i que responen als principis bàsics del dret internacional i del dret europeu en matèria de drets humans.

Aquesta Llei d'amnistia s'ha dissenyat, per tant, en coherència amb els compromisos europeus i internacionals en matèria de drets humans, seguint directrius de tractats i organismes internacionals com ara el Pacte internacional de drets civils i polítics i el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans. S'hi destaca la incorporació d'exclusions específiques per garantir el compliment dels estàndards internacionals i respondre a la jurisprudència rellevant, particularment pel que fa a violacions greus de drets humans, i s'hi reflecteixen les posicions del Tribunal Europeu de Drets Humans en casos com *Marguš c. Croàcia*. Per tot això s'exclouen de l'àmbit de la Llei els actes que constitueixen violacions greus de drets humans, i també s'hi prenen en consideració les directrius del Consell d'Europa sobre la impunitat de violacions greus de drets humans. Així mateix, s'hi segueixen les recomanacions de l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte, amb la distinció entre infraccions greus i altres accions que, sense complir certs requisits formals, no són necessàriament excloses de l'amnistia.

Aquest enfocament reflecteix un compromís amb la protecció dels drets fonamentals i equilibra l'amnistia amb el respecte pels drets humans i pels compromisos internacionals d'Espanya.

Un exemple d'això és la referència als fets que preveu l'article 3 de la Directiva (UE) 2017/541 del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relativa a la lluita contra el terrorisme, o amb l'article 3 del Conveni europeu de drets humans, que prohibeix la tortura i les penes o els tractes inhumans o degradants, que són un límit infranquejable. No obstant això, convé recordar que no tot acte degradant té encaix en el precepte esmentat, ja que per a això es necessita que l'acció, a més de ser il·lícita, abasti un nivell mínim de gravetat. Així, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans, perquè l'acte es consideri degradant d'acord amb l'article 3

del Conveni esmentat, usualment és necessari que les lesions corporals ocasionades o el patiment experimentat per la víctima revesteixin una certa intensitat o, en tot cas, siguin capaços de trencar la resistència moral o física d'una persona. S'opta per un criteri restrictiu d'exclusions en l'aplicació d'aquesta Llei, a causa que determinades conductes podrien generar confusió amb altres delictes, la qual cosa succeiria en algunes accions compreses en el capítol VII del títol XXII del llibre II del Codi penal.

D'acord amb les directrius de la Comissió de Venècia, s'ha establert una definició precisa i detallada per als actes susceptibles de ser amnistiats, amb la finalitat de garantir la seguretat jurídica i la igualtat davant la llei. Això és crucial, en particular, en abordar els delictes de malversació, amb la diferenciació clara entre les accions que es poden amnistiar i els actes de corrupció, als quals no és aplicable aquesta mesura.

Aquesta norma especifica que només els actes de malversació dirigits als fins que esmenta la Llei s'hi poden acollir, i exclou expressament els que impliquen un enriquiment personal o un benefici patrimonial.

En aquest sentit, només es poden beneficiar de l'amnistia els actes en què els fons públics es van destinar a la preparació, la realització i les conseqüències de les consultes del 9 de novembre de 2014 i del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, així com els que es van destinar a reivindicar, promoure o procurar la independència de Catalunya.

Sobre l'article 1.1, convé precisar que el fet que aquesta Llei estengui l'amnistia a les accions delictives que es puguin haver executat en la defensa de la legalitat i de l'ordre constitucional no comporta cap demèrit o retret per als col·lectius concernits. En cap cas no implica la criminalització dels funcionaris que van intervenir en defensa de l'ordre públic, ja que la presumpció d'innocència és un principi bàsic del nostre ordenament jurídic. Lluny d'això, persegueix alleujar la situació processal dels encausats i amb això les tensions derivades d'uns fets que es van emmarcar en un moment determinat i com a conseqüència de les tensions existents llavors i al llarg de més de deu anys. Així mateix, aquesta Llei aspira a assentar unes bases sòlides per, una vegada per totes, continuar mitigant les conseqüències d'un conflicte que mai no es va haver de produir i que, malgrat els passos dels últims anys, encara segueix latent.

El títol II descriu els efectes de l'exoneració de responsabilitat que implica l'aprovació d'aquesta mesura en l'àmbit penal, administratiu i comptable. Així mateix, dedica un article a concretar les conseqüències que deriven de l'exoneració esmentada per als empleats públics. I, finalment, determina que l'amnistia no dona dret a percebre cap indemnització, ni dona lloc a la restitució de les quantitats abonades en concepte de multa o sanció, llevat de les satisfetes per imposició de sancions lleus o greus a l'empara de la Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, sempre que hi concorrin per a això criteris de proporcionalitat segons que estimi l'Administració que va imposar la sanció, ni exonera la responsabilitat civil enfront de particulars.

I, finalment, el títol III identifica la competència per aplicar aquesta amnistia a cada cas concret i descriu el procediment en l'ordre penal i contenciós administratiu, així com en l'àmbit administratiu i comptable, i estableix un termini de prescripció de cinc anys perquè els afectats puguin sol·licitar l'amnistia reconeguda aquí. Addicionalment, s'hi reconeix la possibilitat d'interposar els recursos que en dret siguin procedents contra les resolucions que es dictin en aplicació d'aquesta Llei.

Per la seva banda, la disposició final segona té per objecte modificar l'article 130 del Codi penal per incloure expressament l'amnistia com un supòsit d'extinció de responsabilitat criminal, en línia amb les previsions que ja conté la Llei d'enjudiciament criminal. La disposició final primera té per objecte modificar l'article 39 de la Llei orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes, per adaptar-lo a l'entrada en vigor d'aquesta Llei. I la disposició final tercera determina que aquesta Llei entra en vigor el dia de la seva publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tot el que s'exposa, i atenent l'àmbit penal d'aquesta regulació (article 149.1.6a CE) i la seva afecció a drets fonamentals (article 81.1 CE), les Corts Generals aproven la Llei orgànica següent.

## TÍTOL I

**Àmbit objectiu i exclusions**Article 1. *Àmbit objectiu.*

1. Queden amnistiats els actes determinants de responsabilitat penal, administrativa o comptable següents, executats en el marc de les consultes celebrades a Catalunya el 9 de novembre de 2014 i l'1 d'octubre de 2017, de la seva preparació o de les seves conseqüències, sempre que hagin estat fets entre els dies 1 de novembre de 2011 i 13 de novembre de 2023, així com les accions següents executades entre aquestes dates en el context del denominat procés independentista català, encara que no estiguin relacionades amb les consultes esmentades o s'hagin fet amb posterioritat a la seva celebració respectiva:

a) Els actes comesos amb la intenció de reivindicar, promoure o procurar la secessió o independència de Catalunya, així com els que hagin contribuït a la consecució d'aquests propòsits.

En tot cas, s'entenen compresos en aquest supòsit els actes tipificats com a delictes d'usurpació de funcions públiques o de malversació, únicament quan estiguin dirigits a finançar, sufragar o facilitar la realització de qualssevol de les conductes que descriu el primer paràgraf d'aquesta lletra, directament o a través de qualsevol entitat pública o privada, sempre que no hi hagi hagut propòsit d'enriquiment, així com qualsevol altre acte tipificat com a delicte que tingui una finalitat idèntica.

També s'entenen compresos en aquest supòsit les actuacions desenvolupades, a títol personal o institucional, amb la finalitat de divulgar el projecte independentista, recollir informació i adquirir coneixement sobre experiències similars o aconseguir que altres entitats públiques o privades prestin el seu suport a la consecució de la independència de Catalunya.

Així mateix, s'hi entenen compresos els actes, vinculats directament o indirectament al denominat procés independentista desenvolupat a Catalunya o als seus líders en el marc d'aquest procés, i fets pels qui, de manera manifesta o constatada, hagin prestat assistència, col·laboració, assessorament de qualsevol mena, representació, protecció o seguretat als responsables de les conductes a què es refereix el primer paràgraf d'aquesta lletra, o hagin recollit informació a aquests efectes.

b) Els actes comesos amb la intenció de convocar, promoure o procurar la celebració de les consultes que van tenir lloc a Catalunya el 9 de novembre de 2014 i l'1 d'octubre de 2017 per qui no tingués competències per fer-ho o la convocatòria o la celebració de les quals s'hagi declarat il·lícita, així com aquells que hagin contribuït a la seva consecució.

En tot cas, s'entenen compresos en aquest supòsit els actes tipificats com a delictes d'usurpació de funcions públiques o de malversació, únicament quan estiguin dirigits a finançar, sufragar o facilitar la realització de qualssevol de les conductes que descriu el paràgraf anterior, sempre que no hi hagi hagut propòsit d'enriquiment, així com qualsevol altre acte tipificat com a delicte que tingui una finalitat idèntica.

c) Els actes de desobediència, sigui quina sigui la seva naturalesa, desordres públics, atemptat contra l'autoritat, els seus agents i els funcionaris públics o resistència que hagin estat executats amb el propòsit de permetre la celebració de les consultes populars a què es refereix la lletra b) d'aquest article o les seves conseqüències, així com qualssevol altres actes tipificats com a delictes fets amb una intenció idèntica.

En tot cas, s'entenen compresos en aquest supòsit els actes tipificats com a delictes de prevaricació o qualssevol altres actes que hagin consistit en l'aprovació o l'execució de lleis, normes o resolucions per autoritats o funcionaris públics que s'hagin fet amb el propòsit de permetre, afavorir o coadjuvar en la celebració de les consultes populars a què es refereix la lletra b) d'aquest article.

També queden amnistiats els actes de desconsideració, crítica o greuge abocats contra les autoritats i els funcionaris públics, els ens i les institucions públics, així com els seus símbols o emblemes, inclosos els actes portats a terme a través de la premsa, de la impremta, d'un mitjà de comunicació social, d'Internet o mitjançant l'ús de xarxes socials i serveis de la societat de la informació equivalents, així com en el curs de manifestacions, assemblees, obres o activitats artístiques o educatives o d'altres d'una naturalesa similar que tinguin per objecte reivindicar la independència de Catalunya o la celebració de les consultes a què es refereix la lletra b) o prestar suport públic als qui hagin executat els actes amnistiats d'acord amb aquesta Llei.

d) Els actes de desobediència, sigui quina sigui la seva naturalesa, desordres públics, atemptat contra l'autoritat, els seus agents i els funcionaris públics, resistència o altres actes contra l'ordre i la pau públics que s'hagin executat amb el propòsit de mostrar suport als objectius i fins que descriuen les lletres precedents o als encausats o condemnats per l'execució de qualssevol dels delictes que comprèn aquest article.

e) Les accions fetes en el curs d'actuacions policials dirigides a dificultar o impedir la realització dels actes determinants de responsabilitat penal o administrativa que comprèn aquest article.

f) Els actes comesos amb el propòsit d'afavorir, procurar o facilitar qualssevol de les accions determinants de responsabilitat penal, administrativa o comptable que inclouen els apartats anteriors d'aquest article, així com qualssevol altres que estiguin connexos materialment amb aquestes accions.

2. Els actes determinants de responsabilitat penal, administrativa o comptable amnistiats en virtut de l'apartat 1 d'aquest article ho són sigui quin sigui el seu grau d'execució, inclosos els actes preparatoris, i sigui quina sigui la forma d'autoria o participació.

3. Els actes la realització dels quals s'hagi iniciat abans del dia 1 de novembre de 2011 únicament s'entenen compresos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei quan la seva execució finalitzi amb posterioritat a aquesta data.

Els actes la realització dels quals s'hagi iniciat abans del dia 13 de novembre de 2023 també s'entenen compresos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei encara que la seva execució finalitzi amb posterioritat a aquesta data.

4. No es considera enriquiment l'aplicació de fons públics a les finalitats que preveuen els apartats a) i b) quan, independentment de la seva adequació a l'ordenament jurídic, no hagi tingut el propòsit d'obtenir un benefici personal de caràcter patrimonial.

## Article 2. *Exclusions.*

En tot cas, queden exclosos de l'aplicació de l'amnistia que preveu l'article 1:

a) Els actes dolosos contra les persones que hagin produït un resultat de mort, avortament o lesions al fetus, la pèrdua o la inutilitat d'un òrgan o un membre, la pèrdua o la inutilitat d'un sentit, la impotència, l'esterilitat o una deformitat greu.

b) Els actes tipificats com a delictes de tortures o de tractes inhumans o degradants d'acord amb l'article 3 del Conveni per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals, a excepció dels tractes que no superin un llindar mínim de gravetat pel fet de no resultar idonis per humiliar o degradar una persona o mostrar una disminució de la seva dignitat humana, o per provocar por, angoixa o inferioritat d'una manera capaç de trencar la seva resistència moral i física.

c) Els actes que per la seva finalitat es puguin qualificar de terrorisme, segons la Directiva (UE) 2017/541 del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relativa a la lluita contra el terrorisme i, al seu torn, hagin causat de manera intencionada violacions greus de drets humans, en particular les que regulen els articles 2 i 3 del Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i el dret internacional humanitari.

d) Els actes tipificats com a delictes en l'execució dels quals s'hagin apreciat motivacions racistes, antisemites, antigitanes o una altra classe de discriminació referent a la religió i les creences de la víctima, la seva ètnia o raça, el seu sexe, la seva edat, la seva orientació o identitat sexual o de gènere, raons de gènere, d'aporofòbia o d'exclusió social, la malaltia que pateixi o la seva discapacitat, independentment del fet que aquestes condicions o circumstàncies concorreguessin de manera efectiva en la persona sobre la qual va recaure la conducta.

e) Els actes tipificats com a delictes que afectin els interessos financers de la Unió Europea.

f) Els actes tipificats com a delictes de traïció i contra la pau o la independència de l'Estat i relatius a la defensa nacional del títol XXIII del llibre II del Codi penal, sempre que s'hagi produït tant una amenaça efectiva i real com un ús efectiu de la força en contra de la integritat territorial o la independència política d'Espanya en els termes que estableix la Carta de les Nacions Unides o la Resolució 2625 (XXV) de l'Assemblea General de les Nacions Unides, de 24 d'octubre de 1970, que conté la declaració relativa als principis de dret internacional referents a les relacions d'amistat i a la cooperació entre els estats de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides.

g) Els actes tipificats com a delictes contra la comunitat internacional que comprèn el títol XXIV del llibre II del Codi penal.

## TÍTOL II

### Efectes

*Article 3. Extinció de la responsabilitat penal, administrativa o comptable.*

L'amnistia declarada en virtut d'aquesta Llei produeix l'extinció de la responsabilitat penal, administrativa o comptable, en els termes que preveu aquest títol.

*Article 4. Efectes sobre la responsabilitat penal.*

Sense perjudici del que disposen l'article 163 de la Constitució i l'article 267 del Tractat de funcionament de la Unió Europea, després de l'entrada en vigor d'aquesta Llei:

a) L'òrgan judicial que estigui coneixent de la causa ha d'ordenar la posada en llibertat immediata de les persones beneficiàries de l'amnistia que es trobin a la presó, sigui perquè se n'ha decretat la presó provisional o en compliment de condemna.

Així mateix, ha d'acordar l'alçament immediat de qualsevol mesures cautelars de naturalesa personal o real que s'hagin adoptat per les accions o les omissions compreses en l'àmbit objectiu d'aquesta Llei, amb l'única excepció de les mesures de caràcter civil a què es refereix l'article 8.2.

b) L'òrgan judicial que estigui coneixent de la causa ha de procedir a deixar sense efecte les ordres de crida i cerca i ingrés a la presó de les persones a les quals sigui aplicable aquesta amnistia, així com les ordres nacionals, europees i internacionals de detenció.

c) La suspensió del procediment penal per qualsevol causa no impedeix l'alçament de les mesures cautelars que s'hagin acordat amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei i que impliquin la privació de l'exercici de drets fonamentals i de llibertats públiques.

d) L'òrgan judicial que estigui coneixent de la causa ha de procedir a donar per finalitzada l'execució de totes les penes privatives de llibertat, privatives de drets i multa que s'hagin imposat amb el caràcter de pena principal o de pena accessòria i que tinguin l'origen en accions o omissions que s'hagin amnistiats.

e) Les penes privatives de llibertat complertes totalment o parcialment no es poden abonar en altres procediments penals per al cas en què els actes que van motivar la condemna executada siguin amnistiats en aplicació d'aquesta Llei. La mateixa regla s'ha

d'aplicar en relació amb els períodes de presó preventiva no seguits de condemna a causa de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

f) S'ha de procedir a l'eliminació d'antecedents penals derivats de la condemna per l'acte delictiu amnistiat.

## Article 5. *Efectes sobre la responsabilitat administrativa.*

1. L'òrgan administratiu competent ha d'acordar l'arxivament definitiu de qualsevol procediment administratiu incoat a fi de fer efectives les responsabilitats administratives en què s'hagi incorregut.

2. S'ha de procedir a l'eliminació del Registre central d'infraccions contra la seguretat ciutadana de les infraccions i sancions derivades dels procediments administratius objecte d'aquesta Llei d'amnistia.

3. S'ha de procedir a l'alçament de les mesures cautelars de qualsevol tipus adoptades en el procediment administratiu, sense perjudici de les mesures que s'hagin de mantenir als efectes de satisfer la responsabilitat civil que preveu l'article 8.2 d'aquesta Llei, i s'han de tornar, si s'escau, les quantitats que s'hagin consignat.

## Article 6. *Efectes sobre els empleats públics.*

1. S'ha de procedir a la reintegració en la plenitud dels seus drets actius i passius dels empleats públics sancionats o condemnats, així com a la reincorporació d'aquests empleats als seus cossos respectius, si n'han estat separats.

2. Els empleats públics no tenen dret a rebre cap haver pel temps en què no hagin prestat un servei efectiu, però se n'ha de reconèixer l'antiguitat com si no hi hagués hagut una interrupció en la prestació dels serveis.

3. S'ha de procedir a l'eliminació de les notes desfavorables als fulls de servei per qualsevol altra raó que no sigui la sanció, fins i tot quan la persona sancionada hagi mort o hagi estat baixa per malaltia.

## Article 7. *Efectes sobre indemnitzacions i restitucions.*

1. L'amnistia d'un acte determinant de responsabilitat penal, administrativa o comptable no dona dret a percebre cap indemnització de cap classe ni genera drets econòmics de cap tipus a favor de cap persona.

2. Tampoc no dona dret a la restitució de les quantitats abonades en concepte de multa, llevat de les satisfetes per imposició de sancions a l'empara de la Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, a excepció de les imposades per infraccions molt greus, sempre que, a criteri de l'Administració que va imposar la sanció, s'estimi que hi concorren per a això criteris de proporcionalitat.

## Article 8. *Efectes sobre la responsabilitat civil i comptable.*

1. Queden extingides les responsabilitats civils i comptables derivades dels actes que descriu l'article 1.1 d'aquesta Llei, incloses les que estiguin sent objecte de procediments tramitats davant el Tribunal de Comptes, llevat de les que ja hagin estat declarades en virtut d'una sentència o resolució administrativa ferma i executada.

2. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, l'amnistia atorgada deixa sempre fora de perill la responsabilitat civil que pugui correspondre pels danys soferts pels particulars, que no s'ha de substanciar davant la jurisdicció penal.

3. S'ha de procedir a l'alçament de les mesures cautelars acordades en fase d'actuacions prèvies o de primera instància que preveuen els articles 47 i 67 de la Llei 7/1988, de 5 d'abril, de funcionament del Tribunal de Comptes.

## TÍTOL III

### Competència i procediment

#### Article 9. *Competència per a l'aplicació de l'amnistia.*

1. L'amnistia d'actes tipificats com a delictes l'han d'aplicar els òrgans judicials que determina l'article 11 d'aquesta Llei, d'ofici o a instància de part o del Ministeri Fiscal i, en tot cas, prèvia audiència del Ministeri Fiscal i de les parts.

2. L'amnistia de les conductes que constitueixin infraccions de naturalesa administrativa o que siguin determinants de responsabilitat comptable correspon aplicar-la als òrgans competents per a l'inici, la tramitació o la resolució dels procediments que se segueixin per aquestes conductes, segons l'estat en què es trobin, prèvia audiència de l'interessat.

3. Només es pot entendre amnistiats un acte determinant de responsabilitat penal, administrativa o comptable concret quan s'hagi declarat així per una resolució ferma dictada per l'òrgan competent per fer-ho d'acord amb els preceptes d'aquesta Llei.

#### Article 10. *Tramitació preferent i urgent.*

L'aplicació de l'amnistia en cada cas correspon als òrgans judicials, administratius o comptables que determina aquesta Llei, els quals han d'adoptar, amb caràcter preferent i urgent, les decisions pertinents en compliment d'aquesta Llei, sigui quin sigui l'estat de tramitació del procediment administratiu o del procés judicial o comptable de què es tracti.

Les decisions s'han d'adoptar en el termini màxim de dos mesos, sense perjudici dels recursos ulteriors, que no tenen efectes suspensius.

#### Article 11. *Procediment en l'àmbit penal.*

1. L'amnistia l'han d'aplicar els òrgans judicials en qualsevol fase del procés penal.

2. Si s'aplica durant la fase d'instrucció o la fase intermèdia, s'ha de decretar el sobreseïment lliure, prèvia audiència del Ministeri Fiscal i de les parts, per part de l'òrgan judicial competent d'acord amb l'article 637.3r de la Llei d'enjudiciament criminal.

3. Si s'aplica durant la fase de judici oral, l'òrgan judicial que estigui coneixent de l'enjudiciament ha de dictar una interlocutòria de sobreseïment lliure o, si s'escau, una sentència absolutòria, amb el compliment previ dels tràmits següents:

a) Les parts i el Ministeri Fiscal poden proposar l'aplicació de l'amnistia com a article de pronunciament previ d'acord amb el que disposa l'article 666.4a de la Llei d'enjudiciament criminal, de conformitat amb el que estableix el títol II del llibre III de la Llei d'enjudiciament criminal o, si s'escau, l'article 786 de la mateixa Llei.

b) Les parts i el Ministeri Fiscal també en poden interessar l'aplicació en qualsevol moment del judici oral o en formular les seves conclusions definitives.

c) Quan les parts o el Ministeri Fiscal no interessin l'aplicació de l'amnistia, l'òrgan judicial ho ha de fer d'ofici, prèvia audiència del Ministeri Fiscal i de les parts, si hi concorren els pressupòsits per fer-ho, i a aquest efecte ha de dictar una interlocutòria de sobreseïment lliure o, si s'escau, una sentència absolutòria.

4. En el cas de sentències que no hagin adquirit fermesa, s'han d'observar les regles següents:

a) Si el recurs contra la sentència encara no s'ha substanciat, les parts i el Ministeri Fiscal poden invocar en interposar-lo els preceptes d'aquesta Llei i interessar que els delictes atribuïts a la persona encausada es declarin amnistiats.

b) Si el recurs contra la sentència s'està substanciant, el tribunal, d'ofici o a instància de part o del Ministeri Fiscal, els ha de donar audiència per un termini de cinc

dies perquè es pronunciïn sobre si consideren amnistiats tots o algun dels delictes que constitueixen l'objecte del procediment d'acord amb els preceptes d'aquesta Llei.

c) En tot cas, en resoldre el recurs contra la sentència, el tribunal ha de declarar d'ofici que els actes tipificats com a delictes comesos per la persona encausada queden amnistiats quan hi concorrin els pressupòsits per a això en aplicació d'aquesta Llei.

5. Si s'aplica durant la fase d'execució de les penes, els òrgans judicials als quals va correspondre l'enjudiciament en primera instància han de revisar les sentències fermes en aplicació d'aquesta Llei, fins i tot en el supòsit en què la pena imposada estigui suspesa o la persona condemnada estigui en llibertat condicional.

6. La concessió d'un indult total o parcial amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei no impedeix la revisió de la sentència ferma.

7. No s'han de revisar les resolucions judicials fermes que hagin apreciat l'extinció de la responsabilitat criminal a causa de la prescripció del delictes d'acord amb l'article 130.1.6 del Codi penal.

8. L'alçament de qualsevol mesures cautelars, incloses les ordres de crida i cerca i d'ingrés a la presó, així com de les ordres de detenció, correspon a l'òrgan judicial que, en cada moment, estigui coneixent de la causa.

#### Article 12. *Procediment en l'àmbit contenciós administratiu.*

1. En els procediments tramitats davant la jurisdicció contenciosa administrativa que tinguin per objecte la revisió de resolucions administratives d'imposició de sancions per actes determinants de responsabilitat administrativa o comptable, l'aplicació de l'amnistia, quan hi concorrin els pressupòsits que estableix per a això aquesta Llei, correspon als òrgans judicials davant els quals s'estigui tramitant el recurs contenciós administratiu, en qualsevol fase del procés.

2. Una vegada rebut l'expedient administratiu i en qualsevol moment previ al del dictat de la sentència, el jutjat o la sala, d'ofici o a instància de part, ha d'aplicar l'amnistia prèvia audiència de les parts i ha de dictar una sentència que declari la nul·litat sobrevinguda de l'acte administratiu impugnat.

3. Quan el procediment ja s'hagi resolt per una sentència que no hagi adquirit fermesa, s'han d'observar les regles següents:

a) Si el recurs encara no s'ha interposat, les parts poden invocar en formular-lo els preceptes d'aquesta Llei i interessar que s'apliqui l'amnistia i es declari la nul·litat sobrevinguda de l'acte administratiu.

b) Si el recurs està pendent de resolució, el tribunal competent per resoldre'l, d'ofici o a instància de part, ha de donar audiència per un termini de cinc dies perquè les parts es pronunciïn sobre si consideren aplicable l'amnistia i la consegüent declaració de nul·litat sobrevinguda de l'acte.

c) En tot cas, en resoldre el recurs, el tribunal ha d'aplicar l'amnistia i declarar la nul·litat sobrevinguda de l'acte impugnat quan hi concorrin els pressupòsits d'aquesta Llei.

4. Si en el temps en què s'ha d'aplicar l'amnistia ha recaigut una sentència ferma, s'ha d'aplicar el procediment que preveu l'article 102 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

#### Article 13. *Procediment en l'àmbit comptable.*

1. L'amnistia l'ha d'aplicar el Tribunal de Comptes en qualsevol fase del procés.

2. En les actuacions prèvies que preveuen els articles 45, 46 i 47 de la Llei 7/1988, de 5 d'abril, de funcionament del Tribunal de Comptes, s'han de dictar les resolucions corresponents que declarin l'arxivament de les actuacions, prèvia audiència del Ministeri Fiscal i de les entitats del sector públic perjudicades pel menyscabament dels cabals o efectes públics relacionats amb els fets amnistiats, quan aquestes no s'hi hagin oposat.

3. Si el procés d'exigència de responsabilitat comptable tramitat pel Tribunal de Comptes està en fase de primera instància o d'apel·lació, els òrgans competents d'aquest Tribunal, prèvia audiència del Ministeri Fiscal i de les entitats del sector públic perjudicades pel menyscabament dels cabals o efectes públics relacionats amb els fets amnistiats, han de dictar una resolució que absolgui de responsabilitat comptable les persones físiques o jurídiques demandades, quan les entitats esmentades no s'hi hagin oposat.

*Article 14. Procediment en l'àmbit administratiu.*

1. En els procediments que estiguin en la fase d'instrucció en relació amb la comissió d'infraccions administratives, l'apreciació de l'amnistia l'ha de fer d'ofici o a instància de part l'òrgan administratiu competent, si hi concorren els pressupòsits per fer-ho, i ha de dictar a aquest efecte la resolució de finalització del procediment i l'arxivament de les actuacions.

2. Si s'aprecia l'amnistia enfront d'actes administratius fermes o durant la fase d'execució de les sancions, els òrgans administratius competents han de procedir a revisar, d'ofici o a instància de part, les resolucions corresponents.

3. En el cas de resolucions que no hagin adquirit fermesa perquè s'hi ha recorregut en contra, l'òrgan competent per a la resolució del recurs administratiu corresponent ha de declarar, d'ofici o a instància de part, que els fets objecte del procediment queden amnistiats quan hi concorrin els pressupòsits per a això en aplicació d'aquesta Llei.

*Article 15. Termini per al reconeixement dels drets que comprèn aquesta Llei.*

Les accions per al reconeixement dels drets que estableix aquesta Llei estan subjectes a un termini de prescripció de cinc anys.

*Article 16. Recursos.*

1. Contra les resolucions que resolguin sobre l'extinció de la responsabilitat criminal o de les infraccions administratives i comptables en aplicació d'aquesta Llei, s'hi poden interposar els recursos que preveu l'ordenament jurídic.

2. Contra les resolucions que resolguin la revisió de sentències o de resolucions administratives fermes, s'hi poden interposar els mateixos recursos que, si s'escau, hagin escaigut contra la sentència dictada en primera instància.

*Disposició final primera. Modificació de la Llei orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes.*

Es modifica l'article 39 de la Llei orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes, que queda redactat amb el contingut següent:

«Article trenta-nou.

U. Queden exempts de responsabilitat els qui actuïn en virtut d'obediència deguda, sempre que hagin advertit per escrit la imprudència o legalitat de l'ordre corresponent, amb les raons en què es basin.

Dos. Tampoc no s'exigeix responsabilitat quan el retard en la rendició, justificació o examen dels comptes i en la solució dels problemes sigui a causa de l'incompliment per part d'altres de les seves obligacions específiques, sempre que el responsable ho hagi fet constar així per escrit.

Tres. Queden exempts de responsabilitat els qui hagin comès actes que s'hagin amnistiats en els termes que estableixi la Llei.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.*

Es modifica l'apartat 1 de l'article 130 del Codi penal, que queda redactat amb el contingut següent:

- «1. La responsabilitat criminal s'extingeix:
  - 1r Per la mort del reu.
  - 2n Pel compliment de la condemna.
  - 3r Per la remissió definitiva de la pena, d'acord amb el que disposen els apartats 1 i 2 de l'article 87.
  - 4t Per l'amnistia o l'indult.
  - 5è Pel perdó de la persona ofesa, quan es tracti de delictes lleus perseguibles a instàncies de la persona ofesa o quan la llei ho prevegi. El perdó ha de ser atorgat de manera expressa abans que s'hagi dictat sentència, i a aquest efecte l'autoritat judicial sentenciadora ha d'oïr la persona ofesa pel delictes abans de dictar-la.
- En els delictes comesos contra persones menors d'edat o persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial que afectin béns jurídics eminentment personals, el perdó de la persona ofesa no extingeix la responsabilitat criminal.
- 6è Per la prescripció del delictes.
- 7è Per la prescripció de la pena o de la mesura de seguretat.»

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor el mateix dia de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 10 de juny de 2024.

FELIPE R.

El president del Govern,  
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN